

ЯКІСТЬ ОСВІТИ

УДК 371.211.24

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.28>

Р. Г. НАЙДА

кандидат педагогічних наук, доцент, голова циклової комісії,

ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету», м. Дубно, Рівненська область, Україна

Електронна пошта: nauda@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-6521-8233>

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ В УМОВАХ ПЕДАГОГІЧНИХ КОЛЕДЖІВ

У статті визначено та обґрунтовано педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти як сукупність заходів педагогічного процесу. Проаналізовано наукові розвідки щодо категоріального апарату дослідження, виокремлено професійно зорієнтоване тлумачення поняття педагогічні умови; нами з'ясовано, що вчені виділяють різні види педагогічних умов, які забезпечують функціонування й ефективний розвиток педагогічної системи, серед яких найбільш часто зустрічаються організаційно-педагогічні, психолого-педагогічні та дидактичні умови. Представлено авторське бачення ключових понять окресленої теми (педагогічні умови, заходи педагогічного процесу, професійна компетентність, фахова підготовка, якість освіти); визначено умови які слід враховувати при формування компетентного фахівця. Розроблено анкету та проведено моніторингове опитування якості викладання та навчання як умов успішного формування компетентного фахівця; презентовано аналіз отриманих результатів анкетування. За результатами опитування, встановлено, що пріоритетним напрямом у фаховій підготовці є практична спрямованість освітнього процесу. З'ясовано, що в наукових педагогічних працях учених недостатньо приділено уваги розгляду питанню особливостям фахової підготовки в умовах фахової передвищої освіти, що передбачає в подальшому розроблення методики емпіричного дослідження та науковий аналіз отриманих результатів. Визначено наративи ефективної теоретичної та практичної підготовки здобувачів спеціальності Дошкільна освіта. Доведено конструктивність заходів, спрямованих на реалізацію педагогічних умов – активні форми, методи та інноваційні засоби навчання; організація практичної підготовки, як підґрунтя для формування компетентного фахівця; позааудиторна робота, участь у соціальних програмах, гуртках професійного спрямування.

Ключові слова: професійна компетентність, педагогічні умови, майбутні вихователі закладів дошкільної освіти, теоретична та практична підготовка, якість освіти, заклад фахової передвищої освіти, педагогічний коледж.

Постановка проблеми. У ХХІ столітті залишається актуальною вимога до освітнього процесу щодо збалансованого підходу у забезпеченні фахівцями ринку праці.

Проблема підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах фахових педагогічних коледжів набуває сьогодні неабиякого значення. Заклад фахової передвищої освіти, зокрема, фаховий педагогічний коледж, здійснює підготовку вихователів закладів дошкільної освіти із врахуванням реформувань у вітчизняній освіті. Якість та результативність освітнього процесу в цілому залежить від створених педагогічних умов для здобувачів освіти. Із виступу В. Кременя «Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні» стає зрозумілим той факт, що державна освітня політика спрямовує свої дії на трансформацію цілей та змісту освіти, організацію освітнього процесу. У такому разі, система підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти зазнаватиме змін. Одним із факторів таких змін, буде перегляд підходів до створення умов для реалізації завдань теоретичної та практичної складової освітнього процесу коледжу.

Аналіз проблеми формування професійної компетентності майбутніх вихователів в умовах педагогічних коледжів як в науково-педагогічних працях, так і в практичній діяльності засвідчує про необхідність детального вивчення в частині окресленої проблеми. Зазначимо, що формування професійної компетентності здійс-

снюється в умовах створених зусиллями не лише педагогічного колективу, але й самими здобувачами, з метою розуміння специфіки своєї майбутньої професії.

Аналіз актуальних досліджень. Дослідженням шляхів та особливостей формування професійної компетентності займалися учені в різних напрямках, як-от: питання підготовки фахівців для роботи з дітьми дошкільного віку (І. Бех, А. Богуш, Г. Беленька, І. Дичківська, Н. Лисенко, О. Половіна); теоретичні аспекти змісту та структури професійної компетентності (В. Веденський, Дж. Равен); шляхи формування компонентів професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в умовах ступеневої підготовки (А. Артемова, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківська, Т. Поніманська, Т. Танько); аналіз питань підготовки фахівців для закладів дошкільної освіти (А. Артемова, А. Богуш, М. Калініченко, О. Кононко та інші).

Зазначимо, що окремі наукової праці присвячені визначенню та обґрунтуванню педагогічних умов формування майбутніх вихователів ЗДО різними засобами та методами (Б. Лой, Т. Бабюк, Н. Луцан, М. Борисенко, Г. Борин, О. Косенчук та інші).

Однак питання щодо організації педагогічних умов, формування професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу як закладу фахової передвищої освіти, залишається відкритим.

Мета статті – визначити та обґрунтувати педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в умовах педагогічного коледжу.

Виклад основного матеріалу. Професійна компетентність як інтегроване поняття забезпечує здатність майбутнього вихователя до вирішення типових спеціалізованих завдань та практичних проблем в галузі дошкільної освіти, розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку. Зміст професійної компетентності майбутнього фахівця дошкільної галузі окреслений у нормативних документах фахової передвищої освіти. Зокрема у Законі України «Про фахову передвищу освіту», Стандарті фахової передвищої освіти України (Наказ МОН України від 13.07.2021 р. № 806) визначається зміст

та перелік компетентностей фахового молодшого бакалавра зі спеціальності 012 Дошкільна освіта. Перелік компетентностей випускника у Стандарті ФПО України освітньо-професійного ступеня – фаховий молодший бакалавр зі спеціальності 012 Дошкільна освіта включений у зміст професійно-особистісної характеристики, що забезпечує реалізацію цілей навчання окреслених в опиті предметної області.

Визначаємося з тлумаченням поняттями «умови» та «педагогічні умови». Термін «умови» по різному трактується у словникових джерелах, як-от: «філософська категорія в якій відображаються відношення речі до тих факторів завдяки яким вона виникає та існує»; «необхідна установка, що робить можливим здійснення, утворення чого-небудь або сприяє чомусь» [Академічний тлумачний словник]. Психолого-педагогічні дослідження виокремлюють філософське тлумачення терміну «умова» як особистісне вираження мовлення до навколишніх явищ та психологічне означення «умови» як причини чинників та засобів впливу на розвиток особистості.

Вихідним у тлумаченні «педагогічні умови» є сукупність об'єктивних можливостей та обставин, що утворюються в процесі навчальної діяльності та продуктивно впливають на формування здобувача освіти.

На думку К. Крутій успішність пізнавальної та практичної діяльності визначається оптимальністю вибору організаційних форм та залежить від педагогічних умов реалізації змісту освітнього процесу [Крутій 2014: 324].

Т. Тиличко наголошує що специфіка педагогічних умов <...> не лише сутністю підготовки майбутніх вихователів, а й особливостями дошкільної освіти, що в свою чергу вимагає переорієнтації у процесі підготовки, перепідготовки та підвищенні педагогічних кадрів дошкільної галузі [Тиличко 2020: 117–123].

У процесі формування професійної компетентності важливим є цінність становлення загально педагогічних та особистісних позицій. Ми розділяємо думку А. Залізняка щодо умов, які сприяють розвитку ціннісного ставлення до педагогічної діяльності на основі інтеграції особистісних загальнокультурних, психологічно-педагогічних, методичних і методологічних характеристик [Залізняк 2009: 20].

Враховуючи сучасні вимоги до підготовки фахівців дошкільного галузі К. Щербакова студіює педагогічні умови, які забезпечать результативність в ході фахової підготовки. Серед них науковець виділяє: робота в квазіметодичних об'єднаннях, творчих групах, участь здобувачів освіти у конкурсах, майстер-класах [Щербакова 2012: 19]. Спрямованість педагогічних умов на змінність у функціонуванні педагогічних систем відзначала у своїх наукових дослідженнях А. Литвин [Литвин 2013: 43–63]. Ми розділяємо думку вченої та вважаємо динамічність системи залишається актуальною умовою, яка забезпечує реалізацію соціальних вимог до професії вихователя дітей дошкільного віку.

Дмитренко А. узагальнюючи сукупність педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти виокремлює результати такого поєднання: ефективна побудова освітнього процесу та високий рівень професійної компетентності майбутніх вихователів [Дмитренко 2020: 3016].

Незаперечним залишається той факт, що в ході реалізації завдань фахової підготовки чималу роль відіграє особистісний фактор. Тобто, узагальнення сукупності педагогічних умов, на наше переконання не можливе без врахування особистості як одиниці суб'єктивної. Наші припущення щодо значення особистісно-орієнтованого підходу до проблеми фахової підготовки в умовах дистанційного навчання були підтверджені результатами, які отримали в ході наукової розвідки [Найда 2020:11]. Низку досліджень присвячено вивченню педагогічних умов як сукупності заходів педагогічного процесу.

Таким чином, дослідження щодо обґрунтування поняття «педагогічні умови» можна об'єднати у наступні групи:

1. Педагогічні умови як сукупність об'єктивних можливостей (А. Богуш, Н. Яковлева).

2. Педагогічні умови це сукупність заходів педагогічного процесу (В. Андреев).

3. Педагогічні умови трактуються як педагогічні вимоги (О. Бережнюк), обставини (К. Біктагірова).

4. Педагогічні умови як сукупність зовнішніх і внутрішніх впливів (В. Манько) та іншим.

З огляду на різновекторність підходів вітчизняних та зарубіжних вчених до цієї проблеми, ми у своєму дослідженні зупинимося на визначенні педагогічних умов як сукупності заходів освітнього процесу.

Зупинимося детальніше на перевірці педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх вихователів у закладі фахової передвищої освіти та аналіз результатів дослідження. Педагогічне дослідження було проведено шляхом анкетування шляхом заповнення Google Forms. Метою дослідження було з'ясування ефективності заходів процесу формування професійної компетентності в педагогічному коледжі. До заходів ми віднесемо:

1. Активні форми, методи та інноваційні засоби навчання.

2. Організація практичної підготовки, як підґрунтя для формування компетентного фахівця.

3. Позааудиторна робота, участь у соціальних програмах, гуртках професійного спрямування.

Експериментальною базою дослідження було обрано Відокремлений структурний підрозділ «Дубенський педагогічний фаховий коледж Рівненського державного гуманітарного університету»; опитування проводилося серед студентів 3 та 4 курсів, спеціальності 012 Дошкільна освіта, денна форма навчання. За допомогою діагностичного анкетування ми визначили ефективні педагогічні умови, які сприяють формуванню професійних компетентностей. Було опитано 50 респондентів: 25 студентів 3 курсу та 25 студентів 4 курсу. Студентам пропонувалося визначити із поданого переліку – педагогічні умови, які є ефективними, а також запропонувати власні варіанти, які, на їхню думку сприяють становленню як конкурентоспроможних фахівців. Анкета (авторська розробка) містила 16 запитань.

1. Зміст освітньо-професійної програми за спеціальністю Дошкільна освіта задовольняє мої потреби в отриманні якісної освіти.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

2. Методи навчання є ефективними для формування професійної компетентності.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

3. Викладання дисциплін цікаве, використовуються інноваційні засоби навчання.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

4. Я задоволений процесом викладання, мені є зрозумілими методи викладання.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

5. Критерії та методи оцінювання результатів знань викладачі повідомляють на початку вивчення дисципліни.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

6. Методи навчання дозволяють мені якісно опрацювати навчальний матеріал.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

7. Дисципліни забезпечені навчально-методичними ресурсами, які доступні мені та якими я можу користуватися: підручники, посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації для практичних, семінарських занять (в друкованій та електронній формах).

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

8. Я задоволений якістю навчально-методичного забезпечення дисципліни – матеріали оновлені, викладені зрозуміло.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

9. Під час офлайн та онлайн навчання, викладачами використовуються інноваційні та інтерактивні технології навчання.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

10. У підготовці до проходження педагогічної практики ми можемо отримати консультацію та усі необхідні навчальні матеріали.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

11. Бази практики дають можливість набути практичних умінь, які важливі для майбутньої професії.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

12. Різні види педагогічної практики дозволяють ознайомитися із освітнім процесом в ЗДО та попрактикуватися у роботі з дітьми усіх вікових груп.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

13. Під час навчання я мала можливість приймати участь у соціальних програмах.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

14. Завдяки участі у гуртах професійного спрямування я вдосконалюю свої теоретичні знання та практичні уміння.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

15. Я задоволений технічним забезпеченням навчальних кабінетів, бібліотеки, є постійний доступ до Інтернету.

а) безумовно згоден; б) однозначно не згоден; в) важко відповісти.

16. Надайте свій коментар або побажання щодо якості умов навчання в коледжі.

За результатами анкетного опитування визначено рівень задоволеності педагогічними умовами, які сприяють успішному процесу формування професійної компетентності. Першою групою заходів, що забезпечують педагогічні умови (активні форми навчання, методи та інноваційні засоби навчання) – запитання 1–9 – задоволені 35 %; другою групою заходів, які реалізують завдання професійного становлення – запитання 10–12 – задоволені 46 % респондентів; третя група заходів позааудиторної роботи – участь у соціальних програмах, гуртах професійного спрямування – викликала інтерес у 19 % респондентів.

Аналіз результатів опитування засвідчив, що професійному становленню майбутнього вихователя в умовах навчання в коледжі найбільше сприяють заходи, які задовольняють професійну реалізацію теоретичних знань та набутих умінь. Тобто, студенти 3 та 4 курсів відмітили, що практична підготовка в освітньому процесі дає можливість спробувати сформовані фахові компетентності в практичній діяльності та відзначили важливість доступності навчально-методичного забезпечення теоретичної і практичної підготовки як однієї із педагогічних умов професійного становлення майбутнього вихователя.

Іще однією із умов становлення майбутнього фахівця є позааудиторна робота як складник цілісної системи формування майбутнього вихователя. Діючі гуртки професійного спрямування та соціальні програми, описані в анкеті студентами, «Дидактична лабораторія», «Психологічна студія», соціальні програми «Серце віддаю дітям», «Біла тростина», «Жива казка»,

мають на меті сприяти соціалізації студента у предметне довкілля. За результатами опитування виявилось, що наявність гуртів та соціальних програм позитивно оцінили лише 19 % респондентів. Отримані результати виявили ранжування заходів професійного становлення майбутніх вихователів: 1) практична підготовка; 2) використання ІКТ в процесі навчання; 3) участь у позааудиторній роботі.

Таким чином, педагогічні умови формування професійної компетентності, які ми окреслили, сприяють фаховій підготовці майбутнього вихователя закладів дошкільної освіти. Професійно-практична спрямованість освітнього процесу дозволяє успішно формувати компетентності у здобувачів освіти та підготувати їх до професійної діяльності.

Результати й висновки. Результати моніторингу якості викладання освітніх компонентів у коледжі засвідчили важливість педагогічних умов для фундаментальної теоретичної та практичної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. Серед трьох груп заходів, виділених як педагогічні умови, респонденти вказали на важливість практичної підготовки (46 %). Розглянуті педагогічні умови не вичерпує усієї багатогранності досліджуваної проблеми, однак визначені заходи є значущими для нашої розвідки. Результати дослідження дають змогу перейти до наступного етапу нашого дослідження – розробка критеріального інструментарію для визначення стану методичної підготовки майбутніх вихователів в педагогічних коледжах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Академічний тлумачний словник української мови. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://sum.in.ua/s>
2. Брежнева О., Щербакова К. Підготовка майбутніх вихователів до формування пізнавальної активності у дітей старшого дошкільного віку : навч. посіб. для студ. спец. «Дошкільна освіта» (на основі кредитно-трансферної системи організації навчального процесу). Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2012. 199 с.
3. Dovbenko S., Naida R., Beschastnyy V., Bezverkhnia H., Tsybul'ska V. Problem of Resistance to the Introduction of Distance Learning Models of Training in the Vocational Training of Educators. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research* Vol. 19, No. 2, pp. 1–12, February 2020.
4. Дошкільна освіта. Словник-довідник / Упор. К. Л. Крутий, О. О. Фунтікова. Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2014. 324 с.
5. Дмитренко А. Обґрунтування педагогічних умов формування професійної компетентності майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти. *Traektorія Nauki*, 6 (12), 2020: 3012–3025.
6. Закон України Про фахову передвищу освіту № 2745-VIII від 06.06.2019. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>
7. Залізник А. М. Підготовка майбутніх вихователів до роботи з батьками з морального виховання дітей старшого дошкільного віку : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Ін-т вищ. освіти АПН України. К., 2009. 20 с.
8. Лесіна Т. М. Dominants of Vocational Training of Future Teachers of Preschool Educational Institutions in the Context of the Idea of the European Identity (Домінанти професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в контексті ідеї європейської ідентичності). *Journal of Danubian Studies and Research*. Vol. 7. № 2 (2017). Editura Universitara Danubius. Romania, Galati, 2017. С. 30–35.
9. Литвин А., & Мацейко О. (2013). Методологічні засади поняття «педагогічні умови». *Педагогіка і психологія професійної освіти*, 2013, 4: 43–63.
10. Стандарт фахової передвищої освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта. Наказ Міністерства освіти і науки України 13.07.2021 р. № 806. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/fahova-peredvisha-osvita/sektor-fahovoyi-peredvishoyi-osviti/zatverdzeni-standarti>
11. Telichko T. Organization and analysis of results of research and experimental work on formation of professional competence of future educators of educators. *Pedagogy and Education Management Review (PEMR)*. 2020. Issue 2: 117–123.

REFERENCES

1. Akademichniy tлумачnyi slovnyk ukrainskoi movy (Academic explanatory dictionary of the Ukrainian language). – [Electronic resource]. – Mode of access: <http://sum.in.ua/s>
2. Brezhnieva, O., Shcherbakova, K. (2012). *Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do formuvannia piznavalnoi aktyvnosti u ditei starshoho doshkilnoho viku : navch. posib. dlia stud. spets. «Doshkilna osvita» (na osnovi kredytno-transfornoï systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu) [Preparation of future educators for the formation of cognitive*

activity in older preschool children : textbook. way. for students. special «Preschool education» (based on the credit transfer system of the educational process)]. Donetsk : LANDON-KhKhI, 199 s. [in Ukrainian]

3. Dovbenko, S., Naida, R., Beschastnyi, V., Bezverkhnia, H., Tsybulska, V. (2020). Problema protydii vprovadzheniu dystantsiinykh modelei navchannia u profesiinu pidhotovku osvitan [Problem of Resistance to the Introduction of Distance Learning Models of Training in the Vocational Training of Educators]. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. Vol. 19, No. 2, pp. 1–12, February. [in Ukrainian]

4. Dmytrenko, A. (2020). Obgruntuvannia pedahohichnykh umov formuvannia profesiinnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity. [Substantiation of pedagogical conditions for the formation of professional competence of future educators of preschool education]. *Traektoriâ Nauki*, 6 (12), 3012–3025. [in Ukrainian]

5. Zakon Ukrainy Pro fakhovu peredvyshchu osvitu № 2745-VIII vid 06.06.2019 [Law of Ukraine On Professional Higher Education]. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text>

6. Zalizniak, A. (2009). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do roboty z batkamy z moralnoho vykhovannia ditei starshoho doshkilnogo viku: avtoref. dys... kand. ped. nauk: 13.00.04 [Preparation of future educators to work with parents on the moral education of older preschool children : author's ref. dis. ... cand. ped. Science: 13.00.04] / In-t vyshch. osvity APN Ukrainy. K., 20 s. [in Ukrainian]

7. Lesina, T. M. (2017). Dominanty profesiinnoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity v konteksti idei yevropeiskoi identychnosti [Dominants of Vocational Training of Future Teachers of Preschool Educational Institutions in the Context of the Idea of the European Identity]. *Journal of Danubian Studies and Research*. Vol. 7. 2. Editura Universitara Danubius. Romania, Galati, 2017. C. 30–35. [in Ukrainian]

8. Lytvyn, A., & Matseiko, O. (2013). Metodolohichni zasady poniattia «pedahohichni umovy» [Methodological principles of the concept of «pedagogical conditions»]. *Pedahohika i psykhologhiia profesiinnoi osvity*, 4, 43–63. [in Ukrainian]

9. Slovyk-dovidnyk. (2014). [Preschool language didactics. Dictionary reference]. Ed. A. M. Bohush, K. L. Krutiy. Zaporizhzhya: TOV «LIPS» LTD. [in Ukrainian]

10. Standart fakhovoi peredvyshchoi osvity osvitno-profesiinoho stupenia «fakhovyi molodshyi bakalavr» haluzi znan 01 Osvida/Pedahohika, spetsialnosti 012 Doshkilna osvita. Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy 13.07.2021 r. № 806. [Standard of professional higher education of educational-professional degree «professional junior bachelor» in the field of knowledge 01 Education / Pedagogy, specialty 012 Preschool education]. Rezhym dostupu: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/fahova-peredvisha-osvita/sekto-fahovoyi-peredvishoyi-osviti/zatverdzeni-standarti>

11. Telichko, T. (2020). Orhanizatsiia ta analiz rezultativ naukovo-doslidnoi ta eksperymentalnoi roboty z formuvannia profesiinnoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv vykhovateliv. [Organization and analysis of results of research and experimental work on formation of professional competence of future educators of educators]. *Pedagogy and Education Management Review (PEMR)*. 2020. Issue 2, 117–123. [in Ukrainian]

R. H. NAIDA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Chairman of the Cycle Committee,

*Separate Structural Unit «Dubno Teacher Training College of Rivne State University of the Humanities»,
Dubno, Rivne region, Ukraine*

E-mail: nauda@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-6521-8233>

PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE EDUCATORS IN CONDITIONS OF PEDAGOGICAL COLLEGES

The article defines and substantiates the pedagogical conditions of the formation of professional competence of future educators of preschool institutions as a complex of activities in the pedagogical process. The scientific researches concerning the categorical apparatus of the research were analyzed, the professionally oriented interpretation of the concept of pedagogical conditions were highlighted; we found out that scientists identify different types of pedagogical conditions that ensure the functioning and effective development of the pedagogical system, among which the most common organizational and pedagogical, psychological, pedagogical and didactic conditions. The author's vision of the key concepts of the outlined topic (pedagogical conditions, activities of the pedagogical process, professional competence, professional training, quality of education) is presented; the conditions which should be considered at formation of the competent expert were defined. A questionnaire was developed and a monitoring survey was conducted on the quality of teaching

and learning as conditions for the successful formation of a competent specialist; the analysis of the received results of the survey were presented. According to the results of the survey, it is established that the priority in professional training is the practical orientation of the educational process. It was ascertained that in the scientific pedagogical works of scientists, insufficient attention was paid to the consideration of the issue of the peculiarities of professional training in the conditions of professional higher education, which provides for the further development of empirical research methods and scientific analysis of the results obtained. The narratives of effective theoretical and practical training of applicants for the specialty of preschool education were determined.

Were proved the constructiveness of measures aimed at the implementation of pedagogical conditions – active forms, methods and innovative teaching aids; organization of practical training as the basis for the formation of a competent specialist; extracurricular work, participation in social programs, cluster-based clubs.

Key words: professional competence, pedagogical conditions, future educators of preschool educational institutions, theoretical and practical training, quality of education, institution of professional higher education, pedagogical college.